

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda:

Cluj-Kolozsvár, St. Baron L. Pop (Brassai-utca) 10.

Telefon:

Szerk. és kiadóhivatal 9-77

Zs. N. Sz. — — — 2-28

Egyes szám ára pályaudvaron és vidéken 5 lej Bukarestben is 5 lej

UJ KELET

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Romániában

Egész évre — — 1150

Félévre — — — 600

Negyedévre — — 320

Egy hónapra — — 110

*

Csehszlovákiában

Egy hónapra Ck 40—

Egyes szám — — 3—

1927 március 21 Hétfő

Cluj-Kolozsvár * X évfolyam * 65 szám

5687 Véadar 17

A „tűzfészek“ fellángolása előtt

Az olasz-albán szerződés kezdi megteremni azokat a gyümölcsöket, melyeknek virága már a szerződés pillanatában kipattant a szerződést kötő felek szándékainak fáján. Bármennyire cáfolja Olaszország, hogy hadikészülődéseket folytat Albániában, melyeknek célja a tényleges hatalmat megszerezni az ország fölött, bármennyire cáfolja majd Jugoszlávia, hogy komitásokat képez ki az Albániába való betérésre: egy bizonyos, az, hogy a két hatalom tényleg leszámolásra készül egymással és Albániát választotta ki felvonulási terepül.

A cáfolatok és támadások mögött izzó valóság lappang, egy veszedelmes realitás, melyet fascista imperializmus néven ismerünk, s amely konok elszántsággal tör céljai megvalósítása felé. E célok között első helyen áll a balkáni hegemonia megszerzése, melynek útjában főleg Jugoszlávia áll, az egykori „szövetséges“ és amelynek fejlődési lehetőségeit Olaszország minden erejével el akarja nyomni.

Csak természetes, hogy Olaszország imperialista felvonulási terepnek elsősorban Albániát látja alkalmasnak, mint egy olyan országot, ahol a nemzeti, népi és társadalmi viszonyok teljesen labilisak, kiegyensúlyozatlanok s mindig akad egy-egy „forradalmi“ csoport, amelyik jöpinézert szívesen megtámadja a másikat.

Albánia ezek szerint megtartotta békebeli szerepét, azt a kevés dicsőséggel járó szerepet, hogy a balkáni tűzfészek gyújtóparazsa legyen, egy olyan nyugtalanság garanciája, mely kellő támaszpontot nyújt egy-egy idegen nagyhatalomnak arra, hogy imperialista céljait rajta keresztül megvalósítsa. Kétségtelen, hogy a tűzfészek esetleges fellobbanásáért ezuttal nem Jugoszlávia lesz a felelős, mert hiszen az albán-olasz paktumot nem Jugoszlávia provokálta ki, sőt ellenkezőleg, ennek az országnak minden külpolitikai tevékenysége odairányult, hogy lehetőleg békésen megegyezzen az olaszokkal.

Hogy ez nem sikerült Jugoszláviának, nem rajta mulott. A fascista Olaszország csak addig marad hű önmagához, míg agresszív és legalább látszatra imperialista, amíg a népében kavargó harcias ösztönöket különböző hadikísérletekkel tarthatja ébren s tulnépesedésének a mindenáron való gyarmatosítás útján tud levezető utat találni. Miután ebben a törekvésében Afrikában Anglia és Franciaország, keleten Törökország és részben a szovjet is erősen gátolja, de gátolja hadseregének tökéletlen volta: természetszerűleg veti magát olyan területekre, ahol a siker nem jár túl nagy kockázattal és siker esetén eléri azt, hogy Jugoszláviát tényleg legyári az Adrián s elüti attól a lehetőség-től is, hogy a Balkánon megszerezze a hegemoniát.

Az Albániából érkező, egymással ellentétes hírek, amelyek részben francia, részben angol hírforrásból táplálkoznak, rendkívül érdekes fényt vetnek egyébként arra a jelenségre, hogy Franciaország és Anglia milyen szédületes gyorsasággal távolodnak el egymástól a külpolitikai orientáció tekintetében. Egyre nyilvánvalóbbá válik, hogy minden konfliktusban, legyen az akár balkáni, akár kínai, akár a közkeleten lejátszódó konfliktus: két hatalmas érdekellentét csap egymással össze: a francia-olasz ellentét és az angol-olasz orientáció.

Mindenesetre bizonyos, hogy a cáfolatok mögött, melyek részben az olasz készülődéseket dementálják, részben a jugoszláv készülődéseket igyekeznek magnagyítani és sötét képben beállítani, egy tényleges konfliktus és egy tényleges háborús készülődés vonul meg, amely hálás is, — a kirobbanás időpontját illetőleg

— de nem fog elmaradni.

A Balkán ugylátszik ambicionálja világtörténelmi szerepét, azt a dicstelen szerepet, hogy nagy világkonfliktusok eredője legyen, mint a világháboruban volt. Mert kétségtelen, hogy egy tényleges jugoszláv-olasz konfliktus esetén Franciaország sem fogja tétlenül nézni azt, hogy Olaszország katonai erővel erősítse meg balkáni befolyását, ott veszélyeztesse a francia érdekeket, viszont Anglia sem fogja tétlenül

nézni, ha netán Jugoszlávia szintén agresszivitással fóg ellene feszülni az olasz törekvéseknek.

Albánia, a „tűzfészek“ parazsa ma még szunyadván izzik, de holnap lángra kaphat s a láng fényénél tisztán fogja látni a világ, hogy az egyszerű papiros-szerződések mögött, amelyek látszólag, semmit sem mondanak, milyen véres kísértetek és veszedelmes törekvések huzódnak meg.

Lepadatu pénzügyminiszter lemondott

Manoilescu államtitkár vezeti ideiglenesen a minisztérium ügyeit

(Bucuresti-Bukarest, március 19. Az Uj Kelet tudósítójától.) Lepadatu pénzügyminiszter lemondott. A pénzügyi tárcát ideiglenesen Averescu tábornok vette át, Manoilescu államtitkár vezeti ideiglenesen a minisztériumot. A váratlanul bekövetkezett lemondás a lapok szerint a következő okok miatt történt:

Lepadatu vissza akarta vonni a parlamenttől a Skoda- és Ringhoffer-gyárakkal kötött megállapodást — mint azt már tegnap jelentettük — anélkül, hogy ebben a kérdésben előzőleg a miniszterelnökkel tárgyalt volna. A miniszterelnök ezen az eljáráson indignálódott és a törvényjavaslat vitájának folytatását kérte a kamara pénzügyi bizottságától. Lepadatu erre fölment a miniszterelnökhöz, akivel heves összetűzése volt, azután a cotroceni királyi palotába ment és audienciát kért az uralkodótól. A király, bár ma nem volt kihallgatási nap, azonnal fogadta a pénzügyminisztert, majd egy óra múlva a miniszterelnököt is, aki tisztázta a helyzetet.

A „Lupta“ szerint a miniszterelnökségen Averescu arra kérte volt a pénzügyminisztert, hogy vonja vissza Manoilescura sértő határozatát és dolgozzék összhangban államtitkárával. Ezenkívül arra is kérte, hogy Simionescu adminisztratív államtitkár helyébe egy politikai személyiséget neveztesse ki.

A király a lemondást elfogadta és Goga belügyminiszter a kamara mai ülésén már fel is olvasta az erről szóló dekrétumot.

Ellentétes gazdasági koncepciók harca

Lepadatu lemondását ugyszólván mindenki előre látta már hónapokkal ezelőtt, amikor nyilvánvalóvá lett, hogy a pénzügyminiszter tulságosan képviseli a liberálisok érdekeit a kormány független gazdasági programjával szemben. Ez a divergencia nemcsak útjában állott a kormánynak Garoflid földmívelésügyi miniszter és Manoilescu pénzügyi államtitkár személyében megtestesült pénzügyi koncepciója megvalósításának, hanem továbbra is biztosította a liberális töke szupremáciáját. Egészen magától értetődő volt, hogy Manoilescu, aki egyenes, modern és szélesebb látókörű ember, egyre kevésbé találta összeférhetőnek helyzetét a pénzügyminiszter mellett. Viszont maga Lepadatu tekintélyes összeköttetések tudatában féltékenyen őrködött azon, hogy az általa képviselt érdekeket miniszteri hatáskörénél fogva minden vonalon megvédje. Az ellentétek, mint ismeretes, személyi konfliktusban robbantak ki, amikor a pénzügyminiszter rendeletileg megnyirbálta államtitkárának eredeti hatáskörét.

Minisztérium, ahová nem jár be a miniszter

Lepadatu és Manoilescu konfliktusa komoly krízist idézett elő a kormányban és ezt a válságot csak Averescu miniszterelnök diplomáciai tapintata tudta parlamenti formák közé szorítani. A miniszterelnök, bár elvben Manoilescu mellett foglalt állást, nem akarta még elajteni Lepadatu személyét, aki az udvarban grata persona hírében állott. Ez a félmegoldás azonban nem sokáig tarthatta magát és végül az a fonák helyzet állott elő, hogy amikor Lepadatu a hivatalában volt, akkor Manoilescu nem járt be a minisztériumba, amikor pedig az államtitkár jelent meg a minisztériumban, akkor Lepadatu maradt távol hivatalától. Végül is Manoilescu végleg ott hagyta a minisztériumot és a lakásán végezte hivatalos teendőit.

Az elmúlt napokban azután Manoilescu, hogy véget vessen ennek a tarthatatlan állapotnak, újból felkérte a miniszterelnököt, hogy

döntse el a közte és Lepadatu között támadt konfliktust. Averescu tábornok ezt meg is ígérte neki. Ekkor kerültek forgalomba a kormány átalakításáról szóló hírek, amelyek egyfelől tudni vélték, hogy Lepadatu lemondásra kényszerítik és tárcáját Manoilescu veszi át, más verziók szerint pedig Berlescu miniszter lép ki a kormányból és a pénzügyi államtitkár kerül az ipari és kereskedelemügyi minisztérium élére. Nem tudni azonban, mi okból, a kormányátalakítás váratlanul elmaradt.

Két érdekes esemény

Ugy látszott tehát, mintha Lepadatu kerekedett volna felül a konfliktusban. Ezt a feltevést azonban megcáfolta az Uj Kelet által is tegnap közölt hír, hogy a Skoda és Ringhoffer-cégekkel való adósságtörlesztési megállapodást a pénzügyminiszter Averescu miniszterelnök megkérdése nélkül vissza akarta vonni a parlamentből. Ugyanekkor még egy jelenség kelte fel a közvélemény érdeklődését, még pedig az, hogy Manoilescu kéthónapi távollét után, szombaton reggel, újra átvette hivatalának vezetését a pénzügyminisztériumban. A két esemény közötti összefüggés kifejezőjeként azután ma délelőtt megtörtént, ami már hónapok óta előrelátható volt: Lepadatu pénzügyminiszter benyújtotta lemondását és ezzel az Averescu-kormány az utolsó szálakat is eltépte, amelyek a liberálisokhoz kötötték.

Átmenetileg maga a miniszterelnök vette át a pénzügyi tárcá vezetését. Minden valószínűség szerint azonban a hivatalos lap legközelebbi számában meg fog jelenni Manoilescu pénzügyminiszteri kinevezése.

— Ismét bizalmat szavaztak Poincarénak. Párisból jelentik: Sabatier, indokinaí alkormányzó panamabotránya miatt a kamara elmúlt éjjeli viharos ülésén Poincaré felvetette a bizalmi kérdést. A kamara 360 szavazattal 150 ellenében megszavazta a bizalmat, miáltal jóváhagyta a kormány kijelentését, hogy indokinaí panamáról semmit sem tudott.

ÉSEK
staggabb betű-
10 lej. Allást-
írdetek díja
y továbbitunk
zési hírek díja
lej.

tiche frize-
ban és leg-
tők be Tar-
artósságáért
kítüntetve
n, feismer-
k MUSSA
andulai 10.
sönzése.

elita órásságéd
s munkás, állást
: Fischer Mór,
artin. 2483

utalom. Elve-
ezüst sétatob
gykárolyi vona-
tető jelek: a bot
nfa, feje ezüst
tömör róka be-
lárokkal. Cim:
ó, Timisoara II.
anga 4.

ratu butorozott
zemélyre is ki-
rvári-u. 106.

a, szép egész-
gon eladó. Dr.
obanu, Bartha
5.

ót a legmaga-
ptaron vásárola

câmul
és evőeszköz-
Cluj, Str. Jorga
11-a.

pes könyvelőt.
émet, román le-
teljesen önálló
gyakorlott gép-
sünk Avrig (Jud.
üveggyárunkhoz
belépésre. Aján-
lástmunkóds, kor-
lapot és stb. meg-
el Fleisig Testvé-
nti irodája, Fu-
ldendők. 2476

üldjön be bélyeg-
pénzben és kap-
ttát az Uj Kelet
attalót

דיא גערא
קלסונגעניגע
דער פון 3 אונער
געווענער מוט
זיין רעזעקט
אדער אלס
איך דיא געה
געמיידע צו
בערווענין בער
נאָ, Gherla.
2490

zifát
FISCHER
vii No 2.
Telefon 1300

HUSZADIKSZÁZAD

A TERMÉSZETTUDOMÁNY egyik legnagyobb rejtélye, hogy hogyan tudnak egyes állatok, rovarok, halak érintkezni egymással. A tudósok már évek óta kutatják például a hangyák beszédét, de még elfogadható megoldást nem találtak. Általában a természettudományban a legelterjedtebb az a feltevés, hogy az állatok hallószerveinek felfogóképessége a természetük nagysága szerint változik. A kisebb állatok a hangoknak sokkal szélesebb skáláját érzékelik, mint a nagyobbak. Eszerint az elefánt jóval kevesebb, a kis állatok, kutyák, macskák, madarak jóval több hangot fognak fel, mint az ember, illetve ezek felfognak már olyan kevés rezgésszámú hangot is, amelyikre az ember hallószerve még nem reagál.

Londonban erre vonatkozólag mostanában érdekes kísérletet végeztek a közönség bevonásával. A kísérlet úgy történt, hogy az emberi fül által nem hallható „ultra“-hangokat adtak le és előzőleg felkérték a hallgatókat, hogy figyeljék meg a hangok hatását a háziállatokon. Az eredmény meglepő volt. A kísérlet időpontjában — amikor még az emberi fül számára teljes csend uralkodott — a felvezetett házi állatok az „ultra“-hangok megjelenésekor kétségbeesett miákolásba és ugatásba törtek ki, mintha az emberi fül számára fülcsikító hangok szárnyaltak volna fel. Fel is szárnyaltak, csak hogy az emberi hallgatóság ezeket nem hallotta.

***

A FÖLDKERESÉG FILMSZÍNHÁZAINAK száma meghaladja a negyvenezretet. Magában az északamerikai Egyesült Államokban — a legújabb statisztika szerint — minden 12. lakosra jut egy mozi-ülöhely. Ugyancsak egy-egy ülöhely jut minden harmincharmadik német polgárra. A nap huszonnégy órájában Londontól Vladivosztokig, Calentától Cape-Townig, Alaszkától a Tüzföldig harminc-negyvenmillió ember szeme bámulja a mozivásznon kísértetiesen rezgő jelenéseit. A világ egy esztendő filmterméséhez felhasználta filmszalaggal az egyenlítő mentén körül lehetne csavarni a földet. Chaplin nevét legalább annyian ismerik, mint Jézusét...

A film hatása az ujkori emberiségre felmérhetetlen... Egyike azoknak az erőknél, melyek láthatatlanul ugyan, de kikerülhetetlenül átalakítják az embert, illetve kivezetik az eddigi fogalmi kultúrából egy közvetlenebb, képi kultúrába...

***

A FILM ÁTALAKITJA az irodalmat is. A regények cselekményét, a drámák szerkezetét stb. Sőt: alakítja a lírát is. Van egy francia lírikus, Soupault, aki filmkölteményeket ír. Ide írunk egyet.

„Függőleges uton ereszkedek lefelé. Fölöttem a magasban terjedelmes síkság. Heves szél fúj. Elöttem a sziklák óriási gömbökké fuvódnak fel. Meghajtom fejem és keresztülfurom magamat a sziklákön, kertbe jutok, óriási füvek és virágok közé. Leülök egy padra. Mellettem terem egy ember, aki asszonnyá, azután aggasztánná változik át. Ebben a pillanatban feltűnik egy másik aggasztán is, gyermekké, majd asszonnyá alakul át. Egymásután jelennek meg hevesen gesztikuláló férfiak és nők.

En mozdulatlan maradok.

Felállok. Minden eltűnik — egy kávéház terraszán leülök. De minden tárgy: asztalok, székek és fák kis hordócskáiban körém seregenek, bezárnak engem s a pincér fokozódó gyorsasággal kering a csoport körül. A fák lehajjták ágait, villamosok és autók robognak. Nekiszaladok és keresztülugrok a házakon. Egy háztetőn vagyok, szemben egy órával, ez fokozatosan növekszik, mutatói mind gyorsabban forognak. Lezuhanok az utcára és rágyujtok egy cigarettára.

A vershez nem kell magyarázat. Szimbolista vers, — de olyan, amelyiknek képanyaga és tartalma elejétől végig a filmszerű, a mozgásban kifejezésre jutó jelentés...

***

NÉMET ÉPÍTÉSZEK hovatovább egységes állásfoglalással sürgetik a lapostetejű házakat. Különösen a nagyváros lakói számára, akiknek munkahelyeiktől távol van a napos és szabályos tér. — Ellenvetéseik csak azoknak vannak, akik nem tudják, hogy a lapostetejű ház ma már

technikailag tökéletes dolog. Nemcsak Kairóba való. Kiállotta az északi telek hőtömegét, az örökös esőt. Nem csurog be, mint a rosszcsatlakozású régi stíli bádógtető. Nem fúj be a hó, mint az öreg cseréptetőkön. De különös érvek is szólnak a lapos háztető mellett. Nem kell a házra a hihetetlenül drága fedélszék, az ács-

munka, a cserepes, a bádogos, a kovács és a sok stb. Azonkívül pedig visszaadja rendeltetésének azt a hasznos területet, amit lenn elvett a ház az utcából, a kertből. — Agitáljatok a tetőkertek mellett! Ők a sivar bérkaszányák tetején olyanok, mint az asszonyi haj sima hullámain a diadémok!

Los-Angelesban él a Feng-Jon tábornoknak hitt Fengya Iréneus

Teljesen físzfázódott a kassai Fengya-legenda

(Kassa, március 19. Az Uj Kelet tudósítójától.) Néhány héttel ezelőtt az egész világsajtót bejárta az a szenzációs kassai hír, hogy Fengya egy német illusztrált lapban közölt fénykép alapján Feng-Jon kínai keresztény tábornok felismerte évtizedekkel ezelőtt kalandos körülmények között eltűnt testvéröccsét.

Fengya Iréneus és Feng-Jon azonosságának hírt először a bécsi kínai követség cáfolta meg. De cáfolatot tett közzé az amerikai hadügyminisztérium is, mert Fengya Iréneus, Fengya Richárd néven éveken keresztül szolgált az amerikai hadseregben és mint őrnagy vonult nyugalmába.

Az amerikai hadügyminisztérium cáfoló kommunikéjében megállapította, hogy a Fülöp-szigeteken állomásozó ezrednél tényleg szolgált egy Fengya Richárd nevű magyar ember. Ennek a Fengya Richárdnak összes iratait és katonai okmányait előkerestette most a hadügyminiszter a Fülöp-szigetek katonai irattárból és megállapította, hogy Fengya Richárd — nem birván elviselni az exotikus klímát — még 1894-ben visszatért Amerikába. Tovább kutatták Fengya Richárd nyomát és

hivatalosan megállapítást nyert, hogy Amerikába való visszatérése után nem-sokára Fengya Richárd egy farmon meghalt.

Ma az „Associated Press“ bécsi tudósítója nagyon érdekes kábeljelentést kapott Los Angelesből. Amerikának ez a legnagyobb sajtóvállalata heteken át lázas nyomozást folytatott a Fengya-Feng-You rejtély tisztázására. Most végre világosság került a legendára. A vállalat

munkatársa

kinyomozta Fengya Richárd nyugalmazott őrnagyot, aki évek óta Los Angelesban él.

Az újságíró hosszabb beszélgetést folytatott az őrnaggyal, aki elmondotta, hogy az életpályájáról közölt összes adatok megfelelnek a valóságnak, azzal a különbséggel, hogy a Feng-You tábornokkal való azonossága — sajnos — legenda.

Különböző egészen az egyéniségének megfelelő lenne a kínai generális szerepe — jegyezte meg nevetve. Még elég fiatalnak érzem magam ilyen kalandokra is. Fengya Iréneusnak különben nagy hasznára volt a személye körül keletkezett legenda. A „New York Times“, Amerika egyik legnagyobb orgánuma, felszólította memoárjainak megírására és ebből jelentékeny honoráriumra tehet szert.

— A román sajtószindikátus Grozavescu-emlékünnepe. A tragikus körülmények között elhunyt nagy román énekes, Grozavescu Trajan emlékének impozáns keretek között kíván a közeli napokban hódolni az erdélyi román sajtószindikátus. Az emlékünnepele programja, amelyet március 23-án este 10 órakor a kolozsvári Magyar Színházban fognak előadni, a következő: 1. A Magyar Színház zenekarának gyász-üvertűrje. 2. Dr. Janovics Jenő alkalmi beszéde Grozavescuról. 3. Az iparosok dalárdája. 4. Grozavescu temetésének filmje. Az ünnepély iránt, mely a Szindikátus által létesített Grozavescu-alap céljait szolgálja, máris nagy érdeklődés mutatkozik a társadalom széles rétegeiben.

Még nem késő ma sem, váltsa meg slachmonez helyett távirati gratulációját Töltse ki a blankettát, hogy eljuttassuk Erec Jiszraelbe!

HANDED IN ON

TELEGRAM

Keren Kajemeth
Jerusalem

Az egész zsidó nép minden egyes tagjának részt kell venni adománnyal, hogy Palesztina földjét az egész zsidó nép örök tulajdonába visszaváltsa a Keren Kajemeth.

Ez legyen az új negyedszázad feladata és ezt adománnyal és munkával tamogassuk.

Aláírás

KINDLY ACCEPT THIS SINCERELY MEANT MESSAGE PER POST INSTEAD OF A TELEGRAM THE DIFFERENCE IN COST GOES TO THE BENEFIT OF THE JEWISH NATIONAL FUND

A megváltás összege Erec-Jiszrael fő d'ne nek visszaváltását szolgálja.

Vágja ki ezt a blankettát és aláírva küldje be slachmonez helyett távirati megváltását.
Cím: Keren Kajemeth — Cluj, Str. Baron L. Pop 10.

Kibuktatás bizottsága

Agerbiceanu ne Kormánypartii é

(Cluj-Kolozsvár tudósítójától.) Kolozsvár város tanácsa által alakuló közgyűlés előtt illetékosoktól és a szobákban folyó tárgyalásokból és a hogy a kulcszák és zés megbuktatását folyása a legpresszó is felülmulta.

A magyarpárti dával, a néppárti közgazdasági ságból a nemz és a zsidóság

Ezzel az aktuális ígéret ellenében városi házára. A közszenczióval is szor

Ion Agarbiceanu talos „Patria“ író, átlépett a jaként hivatalt nács állan

Emlékeztetés. H ben, a választási pártok egységes listak meg. Az egység tele volt az, hogy blokkhoz tartozó pöt tagságot fognak a néppárt helyi tagdotta.

A paktum felm indokolással történ egyes tanácsosai m tanács feloszlását. azonban az ellenzél mindig reménykedt faktorok biztosítan cialista pártot illető egy állandó bizottsá mert éppen az ellen gatartása tette leh jöttét.

Ez azonban nem délelőttjén lett csak másuvá, hogy

a néppárt a mag kötött megegyez lista párt és a kibuktatás

A nemzeti parasztpár a demokratikus ellen paktum felmondása vánt két helyet az a

Agarbiceanu

A nemzeti parasz ma délelőtt megbeszél szerkesztőségében, E tandó magatartásuk beszelésen nyilvánval biceanu, a „Patria“ mán megbeszélést fo terrel, akinek kijelen fogadja a számára fé bizottságban akkor i venne részt az állan

Ez a bejelentés meglepetést a jelenl ten először Boila dr intézett Agarbiceanul összeegyeztethetőnek mögött folytatott tár kijelentette, hogy inko zekvenciát levonja é ből való kilépését. Patria helyiségét és

Anyák! H

Kibuktatták a kolozsvári tanács állandó-bizottságából a nemzeti párt, a szocialisták és a zsidóság képviselőit

Agarbiceanu nemzetipárti vezér, a „Patria“ főszerkesztője belépett a néppártba. Kormánypárti és magyarpárti tanácsosokból állították össze az állandó bizottságot

(Cluj-Kolozsvár, március 19. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ma délután lezajlott végül Kolozsvár város tanácsának nagy érdeklődéssel várt alakuló közgyűlése. Bár már napokkal a közgyűlés előtt illetékes faktorok burkolt nyilatkozataiból és a prefektusi és polgármesteri szobákban folyó tárgyalásokból sejteni lehetett, hogy a kulisszák mögött a decemberi megegyezés megbuktatását készítik elő, a közgyűlés lefolyása a legpesszimistikusabb várakozásokat is felülmuta.

A magyarpárti tanácsosoktól szekundálva, a néppártnak sikerült a városi közigazgatást irányító állandó bizottságából a nemzeti párt, a szocialisták és a zsidóság képviselőit teljesen kibuktatni.

Ezzel az aktussal a politika minden hivatalos ígéret ellenére újra bevonult a kolozsvári város házára. A közgyűlés azonban egy másik szenciációval is szolgált.

Ion Agarbiceanu, a nemzetipárti hivatalos „Patria“ igazgatója, a híres román író, átlépett a néppártba s ennek tagjaként hivatali vállalt az új városi tanács állandó bizottságában.

A közgyűlés előtt

Emlékeztet, hogy az elmúlt év decemberében, a választási harc elkerülésével az összes pártok egységes lista beterjesztésében állapodtak meg. Az egységes lista létrejöttének feltétele volt az, hogy a demokratikus ellenzéki blokkhoz tartozó pártok az állandó bizottságban öt tagot fognak kapni. Időközben azonban a néppárt helyi tagozata a megegyezést felmondta.

A paktum felmondása ismeretesen azzal az indoklással történt, hogy az ellenzéki blokk egyes tanácsosai megfélembeték a régi városi tanács feloszlását. A paktum felmondása után azonban az ellenzéki blokkhoz tartozók még mindig reménykedtek abban, hogy az illetékes faktorok biztosítani fogják a nemzeti és szocialista pártot illető két-két s a zsidóságot illető egy állandó bizottsági tagságot, annál is inkább, mert éppen az ellenzéki pártok konziliáns magatartása tette lehetővé a megegyezés létrejöttét.

Ez azonban nem történt meg. A közgyűlés délelőttjén lett csak tulajdonképpen köztudomásúvá, hogy

a néppárt a magyarpárti tanácsosokkal kötött megegyezése alapján a szocialista párt és a zsidóság jelöltjeinek kibuktatását határozta el.

A nemzeti parasztpártnak azonban, amely szintén a demokratikus ellenzéki blokkhoz tartozott, a paktum felmondása ellenére is biztosítani kívánt két helyet az állandóbizottságban.

Agarbiceanu kilép a nemzeti pártból

A nemzeti parasztpárt választott tanácsosai ma délelőtt megbeszélésre gyűltek össze a „Patria“ szerkesztőségében, hogy a közgyűlésen tanusítandó magatartásukat megbeszéljék. A megbeszélésen nyilvánvalóvá lett, hogy Ion Agarbiceanu, a „Patria“ főszerkesztője a hét folyamán megbeszélést folytatott Osvada polgármesterrel, akinek kijelentette, hogy személyileg elfogadja a számára felajánlott helyet az állandóbizottságban akkor is, ha a nemzeti párt nem venne részt az állandóbizottság munkájában.

Ez a bejelentés kinos feltűnést keltett és meglepetést a jelenlévők között. Az értekezleten először Bolla dr. egyetemi tanár kérdést intézett Agarbiceanuhoz, hogy mennyiben tartja összeegyeztethetőnek a pártfegyelmével a kulisszák mögött folytatott tárgyalásait. Agarbiceanu erre kijelentette, hogy inkompatibilis eljárásának konzekvenciáit levonja és bejelenti a nemzeti pártból való kilépését. Agarbiceanu elhagyta a Patria helyiségét és a postára ment, ahonnan

két táviratot küldött Bukarestbe. Az egyiket Maniuhoz, a nemzeti párt elnökéhez, akinek csaknem harminc éve volt egyik legelkezdőbb párthíve. Ebben bejelenti a nemzeti parasztpártból való kilépését. A másik táviratot Averescu tábornokhoz intézte Agarbiceanu, amelyben kéri a néppártba való bevitelét.

A nemzeti párt szolidáris a szocialistákkal és a zsidó választási blokkal

Agarbiceanu eltávozása után a nemzeti parasztpárt tanácsosai hossza vita után kimondták, hogy a párt számára felajánlott két állandóbizottsági tagságot

csak abban az esetben fogadják el, ha a szocialisták és a zsidó választási blokk is megkapják a paktumban számukra biztosított helyeket.

A nemzeti parasztpárt ily módon szolidaritást vállalt fegyvertársaival, amelyet azzal indokolt meg, hogy nem engedhető az meg, hogy a megegyezés kijátszásával a néppárti és magyarpárti tanácsosok a paktumban megállapított számon felül kerüljenek be az állandó bizottságba.

A közgyűlés

Ilyen előzmények után érthető nagy érdeklődés előzte meg a tanács délután három órára hirdetett alakuló közgyűlését. Már jóval a kitűzött idő előtt gyülekezni kezdtek a tanácskozók és érdeklődők és midőn dr. Calutiu Martián prefektus a közgyűlést terembe bevonult, az zsufolásig megtelt már tanácsosokkal és érdeklődőkkel.

Felnégykor nyitotta meg a közgyűlést dr. Calutiu prefektus. Felolvasta a belügyminisztériumi rendeletet, amely a tanács egyhangú megválasztását megerősíti s amely az új tanács installálásával öt bizza meg.

Dr. Gilezan javaslatára a közgyűlés dr. Breanu Ilie esperest választja meg a közgyűlés korelnökéül, aki elfoglalta az elnöki széket s megnyitotta a közgyűlést, amelynek tárgysorozatán első pontként a tanácsosok mandátumainak igazolása szerepelt. Mintán senki a tanácsosok ellen kifogással nem élt, a tanács összes választott és kinevezett tagjainak mandátumát igazolták, majd dr. Calutiu prefektus kivette a tanácsosokból az esküt.

A demokratikus blokk deklarációja

Az eskütétel után dr. Hatiegan professzor jelenkezett szólásra és a demokratikus ellenzéki blokkhoz tartozó nemzeti párt, szocialista párt és zsidó választási blokk nevében a következő deklarációt olvasta fel:

— Kolozsvár lakossága örömmel vette tudomásul a pártok megegyezését, amelynek alapján egységes listával választották meg a város vezetőségét. Ez az aktus a közigazgatási problémák megértését és jobb idők megvalósítását jelentette, amelyeknek jönniök kell. És jelentette a köz érdekeiben az emberi szenvedélyeknek és a személyi ambícióknak legyőzését, amelyeknek minden autonóm adminisztratív szervet kalauzolniok kell.

— Annál nagyobb a meglepetésünk ma, midőn

látjuk, hogy a városunk összes rétegeinek békés megegyezését elvetették és figyelmen kívül hagyták a becsületes szándékokat, amelyek bennünket az egységes lista összeállításánál vezettek. Nem fogadhatjuk el a megegyezés felbontásának okát mi, akik minden áldozatot meghoztunk, hogy a város adminisztrációjában biztosítsuk a nyugalmat, mely nélkül minden erőfeszítés terméketlen marad és nem fogadhatjuk el, miután nem történt semmi, amely a megegyezés felbontását igazolhatná.

A demokratikus ellenzéki blokk a megegyezés alapján áll és amennyiben a hatalmon lévők ezt a megegyezést nem respektálnak, úgy mi ünnepelesen kijelentjük, hogy a szavazásban nem veszünk részt és a következményeket Önökre hárítjuk. Kérem a nyilatkozat jegyzőkönyvbe vételét.

Az állandó bizottság névsora

A demokratikus blokkhoz tartozó tanácsosok, akik a terem közepén és balszárnyán helyezkedtek el, tapssal fogadták a deklarációt, amelynek felolvasása után a három polgármesterjelölt megválasztása következett. Daianu korelnök három percre felfüggesztette az ülést és ezalatt a néppárt bizalmi emberei kiosztották a kinyomtatott szavazó lapokat, amelyeken egyetlen név állott: Vasile Osvada. A jegyző felszólítására azonban csak a néppárt és a magyarpárti tanácsosok járultak az urnához, a többiek „nu votez“ szóval tartózkodtak a szavazástól. Egyedül Agarbiceanu járult az urnához.

A néppárti és magyarpárti tanácsosok, akik a kinevezett tanácsosokkal együtt minimális többséget alkotnak a tanácsban, 28 szavazatot adtak le ily módon, amelyből 24 Osvada, 2 Enescu és egy-egy Nicolae és Poritju tanácsosokra esett. A belügyminisztérium elé az első három terjesztik be, aki Osvadát fogja Kolozsvár polgármesterévé kinevezni.

Úgyanigy történt meg az állandóbizottság megválasztása is, amelynek tagjai a következők lettek:

Dr. Victor Tantiu, Juliu Enescu, dr. Sebastian Nicolau, Joan Agarbiceanu, Kovács András, dr. Bernád Agoston és Fekete Nagy Béla, póttagok: dr. Jancsó Ödön, Stelian Bolintineanu és Székely Viktor lettek.

Az állandóbizottság tehát öt néppárti és öt magyarpárti tanácsosból rekrutálódik. Daianu korelnök kihirdette a választás eredményét, majd bezárta a tanács alakulógyűlését.

A városi tanács megalakulását mindenütt élénken kommentálják. Kinos feltűnést és meglepetést keltett, hogy a magyar párt segítséget nyújtott a néppártnak, ha saját előnyére is egy olyan akcióhoz, amely a községi autonómia elvének meghamisításával a nemzeti parasztpárt, a magyar szocialista munkásság és a magyar párttal a kisebbség közös frontján küzdő zsidóság kibuktatásához vezetett.

Franciaország megfigyelőt sem küld a tengeri leszerelési konferenciára. Párisból jelentik: A minisztertanács ma véglegesen megszövegezi a választ Coolidge elnök második meghívására a tengerészeti leszerelési konferenciára. A „Petit Parisien“ értesülései szerint Franciaországban az a vélemény alakult ki, hogy Franciaország megfigyelőt sem küldhet Coolidge külön konferenciájára, mert jegyzéke a Népszövetség működését lesújtó kritikában részesítette.

PUDRA AMBRÉE MOREL

— AZ AMBRÉE MOREL PUDERT kiváló minőségű, finomságú és illatért mindenül kedvelik fiatalosá, üdvé teszi a bőrt. Egyszerű használat után nélkülözhetelenné válik az Ambree cream, puder és egyéb Morel készítmények használata a legjobb hasonló gyártmányokkal.

Anyák! Höfer hintőpor, krém és szappan elősegíti a baba fejlődését

A „boldog Arábia” kapujában

Írta: Dr. Wolfgang Weisl (Jeruzsálem)

Jémen a latinok óta ezt a jelzést viseli: „A boldog Arábia”, mert gazdagnak ismerték abban az időben. Jémen főikötője pedig Hodeida. E szó azonban „kikötő” csak felelőtlen tülzás, amely hatalmas a blöffel. A kis gözös, amely hetenként egyszer fut be a kikötőbe, megáll néhány kilométerre a vigasztalanul sik partról. Azután vitorlások hozták az árat és utasokat a gözöstől egészen a három hullámtörő által védett fürdőhelyig, ahol újra át kell rakodni. Hatalmas négerök állanak a vízben. Ezek viszik ki a mállhat a partra és az utasok is ezeknek a hátán jutnak be Hodeidába. Milyen elragadóan primitívek ezek az emberek itt, ahol száz évvel a gözös feltalálása után még mindig nem jöttek rá, hogy néhány lépcsővel eligazítják az egész kikötő ügyet.

Valahogyan eljutok azért a kormányzó palotájához. Katona áll a kapunál, bent a lépcső alján megint egy katona, ellenben a fogadóterem előtt a tucat félmeztelen, fekete, furcsa arcú, semmittevő ásitózik. Nadrágjuk még a legszabadabb uszodában is fel tűnést keltene, kis kabátjuk nem ér tovább derékuknál, fejükön apró kendő, fekete hajuk hullámosan omlik vállukra. A falon fegyverek és egy rézből való trombita. Ez a piszkos társaság nyilvánvalóan ömagassága Hodeida emirjének testőrsége.

Az ajtó előtt megint csak fegyveres katonák. Kinyitja az ajtót és kíséröm, a rendőröknek, kellemes perzsa ember, összecsapja bokáját, katonásan köszön és alázatosan jelenti az emirnek, hogy megérkeztem.

Sayd Husszein el Abd el Kadr, Jémen királyának nagybátyja, a jémeniták delegátusa a párizsi kongresszuson Mekkában és kormányzója a tahamai partvidéknek Loheiatól Hodeidáig, a székhelyéig. Kereveten ül hatalmas modern, mahagoni íróasztal mellett. Egy arab növényt, „kat”-ot rágisál öfensége. Ehhez peddig vizipipát szí. Kiveszi szájából a csövet. Udvariasan üdvözlő anélkül, hogy felállana, székekkel kínál, teát, cigarettát ad és kérdezősködik. Eleinte nehezen ment a diskurzus, mert a kormányzó nem tudta megérteni az én rossz arab dialektusomat, viszont én alig értettem valamit a jémeni arab idiómából. Úgy voltam valahogy vele, mint az amerikai, aki Párisban afölött panaszkodik, hogy a kisintelligenciájú franciák saját nyelvüket sem értik. Ezenfelül feladatomban is kissé nehéz volt: az ellenséges Ibn Szaud udvarából jöttem, mint német zsurnalista, de angol utlevéllel, olasz hajón, egyiptomi ajánlásokkal és Jémen királyát szerettem volna meginterjúvolni. A kormányzó megígérte, hogy hozzásegít az interjúhoz, sürgönyözni fog — úgy mond — Ibn Szaudhoz Zanába, elvette tőlem Zaki pasa ajánlólevelét a királyhoz és a városházában lakást jelölt ki számomra, szobát, ahol a kormány vendégeit szokták elszállásolni.

Hodeida legszebb épülete a városháza. Adtak egy szobát tíz ablakkal négy frontra, egy előszobával, egy terrasszal, mellékhelyiségekkel, amelyekben, ha az ember föltétlenül akart, meg is mosakodhatott volna és gyönyörű kilátással Hodeida háttérre. A butorzat főleg homokból és porból állott, ebben pedig bolhák ugrádoztak vidáman. Amikor kértem, hogy nedves kendővel töröljék fel a padlót, a szolgálattelvő katonák lebeszéltek róla azzal az indoklással, hogy a víz csak szaporítja a bolhákat.

Később behoztak a szobámba egy fekvőhelyet. Utána asztalt és székeket, lámpát és egy seprőt. Az ágy alapjában véve nem volt más, mint egy 80x145 centiméteres, fakeret. Keresztül-kasul szalmafonalak voltak befelelve. Az ágy négy lába más-más szög alatt nézett bele a nagyvilágba. Fájdalom, én valamivel hosszabb vagyok száznegyvenöt centiméternél, ennél fogva testem jelentős részei, vagy a fejnél, vagy lábamnál kell, hogy kilógnak az ágyból. Ezt jól megsejtettem, éjszakai nyugalomnak nem nagyon fog kedvezni, azonban a földön mégsem akartam aludni. Ugyanis a padlót mégis felmosattam és meggyőződtem magam is róla, hogy nemcsak bolhák, hanem az élősdiék sok más fajtája is tanyázik itten.

Alig fekvőtem le, már kaptam látogatót. Selim örmester jött be, a városháza katonai parancsnoka, aki huszonegy ember fölött rendelkezik és akit megbiztak azzal, hogy ügyeljen személyem jóvoltára és biztonságára. Érdeklődött, nincs-e valami kívánságom. Meghatódottan átadtam neki a baksist, vizet rendeltem a reggeli mosakodáshoz és teát és sok ennyivalót. Az örmester erre pénzt kért, hogy bevásárolhasson. Ma kissé késő van, — mondja — délután öt óra volt, de holnap mindenesetre kielégíti kívánságomat.

— Hallod-e fiam — mondom neki, nekem két szolgára van szükségem. Az egyik álljon itt az előszobában, a másik pedig tudjon főzni. Kerítsd elő őket ahonnan tudod, mert baksist adok. Szerezz be nekem teáskannát, poharakat, kanalat, villát, kenyereket és sőt.

És már is kiemelttem kofferemből egy harisnyát, amely tele volt tallérokkal, amit még Dzsídában vásároltam. Belenyultam és öt fényes, ropogós ezüst tallért tettem az asztalra.

Az örmester szemei koppantak. Szinte összeesett az alázattól és szolgálatkészégtől. Azután levette kendőjét, amely övül szolgált, belékötötte a pénzt és eltűnt.

Két órával később új szolgám megjelent teával és egyéb élelmiszerekkel. Hozott szalmából font feze-

ben, vagy két kiló sőt és kiöntötte egy papírlapra. A teát becsomagolva hozta övében. Az ételt pedig — jobb erről nem is beszélni! Minden, beleértve a teát is, annyira el volt sózva, hogy nagy éhségem ellenére sem tudtam megenni. Így tehát kénytelen voltam magam beszerezni élelmiszerek szükségletemet. Ettem cukrot, banánt, valami kevés datolyát és szomorúan lefeküdtem. Gyomrom korgott, lábaim pedig, amelyek a világűrben szabadon lógtak, a térdemen felül nagyon fájtak. Sokáig, nagyon sokáig voltam ébren és mit tehettem egyebet, belenéztem Jémen borus egébe.

Szenvedélyes előítélettel ez ország iránt, néztem a csillagokra, amelyek fejem fölött fénylettek és irigyeltem őket. Istenem, milyen messzire voltak Hodeidától, a „boldog Arábia” kapujától!

Az albán események felforgatással fenyegetik a Balkán békéjét

Olaszország Jugoszláviát, Franciaország Olaszországot vádolja háborus készülődéssel

(Páris, március 19. Az Uj Kelet tudósítójától.) A francia sajtó belgrádi forrásból eredő jelentései az utóbbi napokban azt a feltűnő hírt kürtölik világgá, hogy Olaszország közlebről meg akarja szállani Albániát. A francia lapok szerint azonban Olaszország az, amely Albániába küldött ügynökei révén fölkelést akar szítani, hogy a trianoni szerződés második cikkelye értelmében még a tavasz folyamán jögcime legyen a beavatkozásra és Albánia megszállására.

A francia sajtó rámutat arra is, hogy a hét folyamán négy olasz hajó érkezett hadianyagokkal és élelmiszerekkel Albániába. Tiránában és környékén már körülbelül száztíz olasz tiszt van, akik a legkomolyabb előkészületeket teszik az eljövendő katonai operációk számára.

A helyzet olyan, hogy a forradalmat közvetlen küszöbönállónak lehet tekinteni. A forradalmárok azzal vádolják Ahmed Zogu bég elnököt, hogy hazáját eladta Olaszországnak s ezzel szemben Olaszország és Anglia állítólag támogatni fogják Ahmed Zogut abban a törekvésében, hogy királlyá kiáltassa ki magát Albániában. A forradalmi komité a döntő pillanatban Belgrádtól és Moszkvától remél támogatást.

Az utolsó kisanant-konferencia?

A francia sajtó, mely meg van győződve arról, hogy az albán tengerparti városok megszállása csak rövid idő kérdése, igen nyomatékosan mutat rá a Róma és Belgrád közötti feszültségre. Szerinte Olaszország politikája támogatásának megnyerte Romániát is s ez a párisi lapok szerint egyértelmű a kisanant szétbontásával és így a tervbevetett pozsonyi kisanant-konferencia könnyen az utolsó kisanant-konferencia lehet.

A hivatalos Stefani-ügynökség a külföldön elterjedt hírekkel szemben, melyek Olaszország háborus készülődéseiről szólnak, határozott cáfolatot közöl és megállapítja, hogy minden ellenkező állítás rosszhiszemű rágalom Olaszországgal szemben.

Olaszország Jugoszláviát vádolja

Az olasz kormánykörökhöz közelálló „Giornale d'Italia” Belgrádból kelteztett jelentése szerint a jugoszláv vezérkar egy nagyszabású terv végrehajtására készül, amit nyugodtan le-

het mozgósításnak is nevezni. A vezérkar üléseit Sándor király személyes vezetése alatt tartja meg. A vezérkari irodák hetek óta kettőzött munkaidővel dolgoznak és a legélénkebb tevékenység mutatkozik egész sor olyan reformintézkedésnek végrehajtásánál a hadseregben, amelyek stratégiai jelentősége nyilvánvaló.

A „Giornale d'Italia” jelentését különböző kommentárok kíséretében átvesszik a többi olasz lapok is.

Az olasz sajtó szerint a délszerbiai komitácik is nagyban szervezkednek. Egyes lapok szerint az albán határon a jugoszláv támadás közvetlenül küszöbön áll.

London, március 19. A „Times” albániai tudósítójának jelentése szerint a jugoszláv komitációs bandákat délszerbiai tisztviselők szervezik. A komitácik szabályszerű katonai kiképzésben részesülnek, naponta nyolcvan dinárt kapnak. Napok kérdése, hogy betörjenek Albániába.

Beláthatatlan következmények

A „Times” az eseményekhez fűzött reflexiójában hangsúlyozza, hogy Jugoszlávia akciója beláthatatlan politikai következményekkel járhat. Vezércikkében szokatlanul élesen támadja Jugoszláviát, felszólítva kormányát, hagyja abba a veszélyes politikát, mely könnyen lángrobbanthatja a balkáni tüzfészket. Egyben Franciaországot is óva inti, hogy támogassa Jugoszláviának Albánia meghódítására irányuló törekvéseit.

London, március 19. A „Times” legújabb jelentése szerint az olasz kormány között az angol és a szövetséges kormányokkal, hogy értesülései szerint Jugoszláviában nagyszabású előkészületek folynak azzal a céllal, hogy Albániába betörve, megbuktassák a tiránai kormányt. Mintán Olaszország ezzel a kormánnyal kötötte meg az olasz-albán szerződést, hirté jár, hogy Olaszország nem marad közömbös az albán kormány sorsával szemben.

Belgrád erőiesen cáfolja Rómát

A belgrádi külügyminisztérium hivatalosan cáfolja a „Giornale d'Italia” mai cikkét, melyben Jugoszlávia állítólagos katonai előkészületeiről ad hírt, hogy Jugoszláviának nincsenek támadó szándékai és egyáltalán nem küld csapatteket az albán határra.

Tavaszi cipő-
ajdonságok meg-
érkeztek az

„EWO”

cipőüzletébe Cluj,
Calea Regele Fer-
dinand 22.

Szürke uccai bőrcipő leg-
újabb divatajdonság . . . lei 625

Drapp uccai cipő . . . lei 625

Férfi fekete félcipők . . lei 550-től

Férfi barna félcipők . . lei 650-től

Egyes párok rendkívüli olcsó áron!

Vidéki megrendeléseket pontosan eszünkünk.

Ujabb I

(Budapest, március 19.) Nagy István holnap megkezdésére a törvényszék bírót rendelt ki a rendőrségen felfüggetelték ki Nagy István eredeti vádlójától. Később azon-

Kamer

a bes

Japán is

RÓMA. március 19.

római nagykövete kormány tiltakozott a konvenció ratifikációját foglalkoztatja az ügy érdeke nem fűz

LONDON. március 19.

A Vati

akar

Előírbe

Páris, március 19. A „Times” március 19. élelénk diskusziók radikalizmus-szocializmusban mindenképpen legközelebb be fog lépni a szolgálatba. Leo pápa hozzászólása ellen vezet franciá nacionalisták eddig támogatói általuk semmit el nem engednek. Ez a megmondott gondolatot, republikánus tendenciát hozott létre centrum-párt. A tákkal, erre vall

Az e

(Bucuresti-Budapest, március 19.) A „Times” március 19. álló, többször megjelent álló lakbér-lajdonosok, sem csakis 90 századekeik nem vették meg mindig nem tervezett egyes lépése nyomán az albán bukaresti lap megszűnésével ellátnak mindenféle diszpozíciói ellenükre tartanak nyüeknek.

Virgil Madgearu közölte

— Nincs az országban befejezett teljes lakásépítési terv, hanem a gondolatok erőteljes építkezést vált lakáskriszist okozhat az építkezés évről évre gazdasági válságot

Üveg,

Ujabb letartóztatás a budapesti kényszer-egyezségi panama ügyében

(Budapest, március 19. Az Uj Kelet tudósítójától.) Nagy István törvényszéki bíró büntetőben holnap megkezdődik a vizsgálata, amelynek levezetésére a törvényszék elnöke külön vizsgálóbíróként kiadta a rendőrségnek Hutezik Elemér ügyvédet hallgatták ki Nagy István vagyoni viszonyairól, mert eredeti vallomása szerint a bíró rajta keresztül bonyolította le a nagy tőzsdeüzleteit.

Később azonban odamódosította vallomását,

hogy ez nem felel meg a valóságnak és neki semmi szerepe nem volt Nagy István tőzsdei spekulációiban. A továbbiakban Hutezik azt vallotta, hogy csak Nagy István feleségének kérésére, baráti szívből terjesztett ilyen-értelmű jelentést a bíró felettes hatóságához. Az ellentmondó vallomás alapján a rendőrség bünrészességgel gyanúsítja Hutezikot, akit Sellő társaságában ma átkísértek az ügyészre.

Kameneff bejelentette a szovjet tiltakozását a beszarábiai szerződés ratifikálása ellen

Japan is foglalkozik a beszarábiai konvenció ratifikálásának lehetőségével

RÓMA, március 19. A hivatalos Stefani-ügynökség jelentése szerint Kameneff, a szovjet római nagykövete utján a külügyminisztériumban jegyzéket nyújtott át, amelyben a szovjet kormány tiltakozik a beszarábiai szerződés ratifikálása ellen.

LONDON, március 19. Tokióból jelentik, hogy a japán kormány foglalkozik a beszarábiai konvenció ratifikálásának problémájával. A kormány valószínűleg néhány héten belül dönteni fog ebben az ügyben. A külügyminiszter nyilatkozata szerint Japán, amelynek semmi nagyobb érdeke nem fűződik Beszarábia kérdéséhez, csatlakozni fog az európai aláíró hatalmakhoz.

A Vatikán hatalmas politikai pártot akar szervezni Franciaországban

Előterben az osztrák-német csatlakozás. A pápa koncepciója az összes keresztények katolicizálására

Páris, március 19. Francia politikai körökben élénk diskussziókra ad alkalmat Louis Pasquet radikális-szocialistapárti vezérnek egy cikke, amelyben mindenekelőtt kihangsúlyozza, hogy a Vatikán legközelebb be fogja mutatni a számlát a köztársaságért tett szolgálataiért. XI. Pius éppúgy mint XIII. Leo pápa belátta, hogy a francia törvényhozás ellen vezetett harca kilitástalan és hogy a francia nacionalista pártok, amelyekre a Vatikán eddig támaszkodott, olyan befolyástalanok, hogy általuk semmit el nem lehet érni az országban.

Ez a gondolatot, hogy Franciaországban egy nagy republikánus tendenciákkal átitatott katolikus pártot hozzon létre körülbelül olyant, mint a német centrum-párt. A Vatikán szakít a francia royalistákkal, erre vall az a tény, hogy a pápa a roya-

listák egy része ellen anatómát hirdett és ez is beletartozik abba a diplomáciai rendszerbe, amelyet a Vatikán urai követni akarnak a jövőben.

A Vatikán nagy gondolata, hogy a római Kuria skizmája által leszakadt keleteurópai katolikusokat: oroszokat, görögöket, szerbeket, stb. visszavigye a római egyház kebelébe. Azonban a — a Vatikán fölfogása szerint — Németország támogatása és Ausztriának Németországhoz való csatlakozása nélkül végre nem hajtható. A vatikáni taktikához tartozik tehát, hogy Franciaországot engedékeny állásfoglalásra bírja a csatlakozás kérdésében. Egy nagy katolikus-republikánus párt kell, hogy felölje programjába a német-osztrák csatlakozást.

A francia haladópartok már most élénken állást foglalnak a vatikáni koncepció ellen.

Az ellenzéki vezérek harcot hirdetnek a lakbértörvénytervezet ellen

Madgearu és Joanitzescu nyilatkoznak a lakáskrizisről

(Bucuresti-Bukarest, márc. 19. Az Uj Kelet tudósítójától.) A hónapok óta előkészítés alatt álló, többször módosított és újabb módosítások előtt álló lakbértörvénytervezet sem a háztulajdonosok, sem pedig az ország lakosságának csaknem 90 százalékát kitevő bérlők elemi érdekeit nem vette tekintetbe. Így érthető, hogy még mindig nem ült el a felzudulás, amely a tervezet egyes pontjainak nyilvánosságra kerülése nyomán az országban keletkezett. Az egyik bukaresti lap megszólaltatta hasábjain az összes nevesebb ellenzéki politikusokat, akik valamennyien élesen állást foglalnak a tervezet diszpozíciói ellen, amelyeket különösen a bérlőkre tartanak katasztrófális következményeknek.

Virgil Madgearu többek között a következőket mondotta a tervezetről:

— Nincs az az állam a világon, amely a háború befejezése után nem indított volna erőteljes lakásépítési kampányt, amelyben a kormányok ne gondoskodtak volna a mindenütt erőteljes építkezés által a mindenütt érezhetővé vált lakáskrizis megoldásáról. Hogy nálunk az építkezés évről évre kisebb méretűvé zsugorodik, gazdasági válságunkon kívül főleg annak tulaj-

donítható, hogy teljesen hiányzik a jelzáloghitel, amely hosszulejratu kölcsönök folyósításával az építkezéseket előmozdítaná.

Joanitzescu D. R. a nemzeti párt egyik kimagasló egyénisége éles szavakkal fordul a lakbértörvénytervezet ellen és a következőket mondja:

— A kormány a háztulajdonosok és a bérlők közötti társadalmi konfliktust a bérlők hatalmas tömegeinek feláldozásával akarja megoldani. Az óriási béremelések és a botrányos meghosszabbítások, amelyek néhány személyes barát előnybejuttatása érdekében történtek, megpecsételik azoknak a tehetetlenségét, akik nyíltan a háztulajdonosok pártjára állottak. Hét év óta számtalanszor ismételtam a képviselőház tribünjéről is: „Építsenek uraim, ha meg akarják oldani ezt a kérdést”. A kamara elé kerülő tervezet olyan igazságtalanságokat tartalmaz, amelyek minden jogi érzékkel bíró embert felháborítanak. A háztulajdonosok tevély felelőssé a kormányt és nem a lakókat. Kötelességünknek fogjuk tartani, hogy küzdjünk e tervezet módosításáért, a lakók számára kedvezőbb feltételek biztosításával, mert az igazság az ő oldalunkon van.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja.
Szerkesztik: Giszkalay János és dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő: Marton Ernő.
Az Uj Kelet cikkeinek utányomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

Vasárnap

5687. Védár 16.
1927. március 20.

Hétfő

5687. Védár 17.
1927. március 21.

A hold irigye

Tegnap este megirigyeltem a holdat, mely hűvösen és királyin parancsolt távozást a fellegeknek s azután esőndet parancsolt a csillagokra. Megirigyeltem a magasságot, ahonnan boldog közönnyel nézte sorsomat s nézte a borzalmak, csodák tárulását. Be jó volna így nézni, kék páholyból, messze az Antillákat, vagy Japán dűlt földjét, a párisi éjt s a római poklot, a nyám-nyám néget s az eszkimók honát! A hűvös magasságból eggyé fonódnak a dolgok, egyetlen gigászi szimfóniává, minden szintézis onnan, nincsenek részletek, balgasággá omlanak össze a Jó és a Rossz disztinkciói. A hold kétségenkívül nem moralista, se jó, se rossz — ezért oly káprázatos s minden bizonnal, ha nevetni tudna, kinevetné ördögös nagyotakarásunk. Ezért irigyeltem tegnap én a holdat, mert bennem minden együtthangzás, holott csak fenséges némaságban. A Közöny Mont Blancján, az Urán ivében zeng a világ s az élet nagy titka. Ó hold, soha, soha el nem érlek, szívem ónsullyal láncol az élet kintpadához!

Salamon László

— Meghalt dr. Paul Nathan. Berlinből jelentik: Tegnap reggel, néhány nappal hetvenedik születési napja után meghalt dr. Paul Nathan, a német zsidóság egyik kimagasló vezéralakja. Apja neves bankár volt, fivére a desszauer báró Kohnnak, aki tudvalegőleg I. Vilmos császár és Frigyes császár pénzügyi tanácsadójaként szerepelt sok éven keresztül. Paul Nathan fiatalkorában apja bankházában dolgozott, később azonban a tudományok felé orientálódott és kiváló irodalom-és műtörténelemszé képezte ki magát. A zsidó közéletben éppúgy nagy szerepet játszott, mint Németország politikájában. Az asszimilációs törekvések zászlóvivője volt, a háború végén azonban már a zsidó nemzetiségi politika felé orientálódott. És ha nyíltan nem is állott a zsidó nemzeti áramlat mellé, azonban azzal, hogy asszimilációs politikáját abbahagyta, valósággal tüntetett a cionizmus mellett. Dr. Nathan elsőrangú publicista is volt, aki husz éven át vezette a legjobb német írók támogatásával a „Nation” című folyóiratot és majdnem hétről-hétre írt cikkeket a „Berliner Tageblattba”.

— Olswanger Immanuel dr. irodalmi előadását, melyet március 24-ikén, csütörtökön este tart a kolozsvári Barisszia nagyszabású ünnepélye keretében, érthető érdeklődés előzi meg. A modern zsidó szellemiségnek ez a kiváló reprezentánsa, aki európai hírnévként örvend, a modern zsidó irodalmat fogja előadásában ismertetni és annak egyik legkiválóbb alkotásáról Peretz „Die goldene Kette” című híres drámájáról fog megemlékezni. A gondosan összeállított műsor többi részében Giszkalay János több újabb költeményét olvassa fel, Schwimmer Margit énekszámokkal, Boskovits Sándor és Gidali Kálmán a tehetséges fiatal zeneművészek zongora, hegedű-duóval fognak szerepelni. Az előadás egyik érdekessége dr. Melcher Margareta a zsidó nők világszövetségének titkárnője, aki a zsidó nő feladatairól fog előadást tartani.

Üveg, porcellán

és lámpaárak legolcsóbb beszerzési forrása Ausländer Lajos, Cluj, Calea Reg. Ferdinand 67. (Szigurancával szemben.) Engros. Endetail. Telefon 9-54.

lással
jét

olja

vezérkar üléseit
ése alatt tartja
ek óta kettőzött
egélénkebb tevé-
or olyan reform-
a hadseregben,
nyilvánvaló.
ntését különböző
szik a többi olasz

lszerbiai komitá-
k. Egyes lapok
ngoszláv támadás

„Times” albániai
nt a jugoszláv
tisztviselők szer-
szerű katonai ki-
a nyolcvan dinárt
y betörjenek Al-

következmények
ez fűzött reflexió-
ngoszlavia akciója
szeményekkel jár-
ül élesen támadja
ányát, hagyja abba
könnyen lángra-
zfészkét. Egyben
hogy támogassa
ódítására irányuló

„Times” legújabb
rmány közölte az
nyokkal, hogy ér-
ában nagyszabású
a céllal, hogy Albá-
ák a tiránai kor-
zzel a kormánnyal
szerződést, hire jár,
el közömbös az al-
ben.

resen cáfolja Rómát
térium hivatalosan
mai cikkét, mely-
katonai előkészüle-
lávianak nincsenek
alán nem küld esa-

letébe Claj,
Regele Fer-
dinand 22.

25

25

50-től

50-től

— Az „Ezra“ szeminárium mai előadásai. Az „Ezra“ zsidó főiskolai hallgatók és intellektuelek egyesülete által rendezett szeminárium keretében ma, vasárnap délután pontosan 5 órakor a Ferdinánd király-uti neológ zsidó iskolában dr. Szőnyi Géza A zsidóság szociológiájáról kezdi meg előadás-sorozatát és Hamburg József dr. Az emancipáció korszakáról fog folytatólagosan előadni.

— Amikor a költő békit. A költő írjon verseket, különösen e szép tavaszi napokon, írjon és ne békítsen. Ez a tanulság abból az esetből, ami Göring Reinhold hírneves német lírikussal történt meg. A költő, aki „Seeschlacht“ című munkájával tűnt föl, megállott egy könyvesbolt előtt és nézte szórakozottan a könyveket. Egyszerre nagy kiabálások törtek ki az ajtón és a gyöngéd lírikus benézett. Egy nő jajveszékelt és védelmét kérte Reinhold Göringnek, aki készséggel interveniált. Ugy, hogy odament a férfihez, aki ütlegelte a nőt, aki a felesége volt. Ne bántsa, uram — szöjt — ne bántalmazza a gyöngéd nemet. Ez méltatlan és férfiatlan dolog. Sokkal inkább ajánlom önnek, legyen békülékeny és szeresse a nőt a szép tavasz idején. A férfit azonban, aki könyvkereskedő és könyvkiadó volt, lírikus művek kiadója, ahelyett, hogy megbékélte a lányt, inkább fölpaprikázta és fölhagyott ugyan felesége ütlegelésével, ahelyett azonban a költőt verte. A gyöngéd költőt, akinek műveit éppen a gonosz kiadó hozta a könyvpiacra. Ez súlyos eset volt. De a rendőrségen enyhén vették a dolgot és a könyvkiadót büntetlenségben részesítették. A költő pedig gazdagabb lett élményekben és szegényebb egy kiadóval.

* Az Ezra Hapóel ma este 8 órakor tartja szórakoztató club-estjét Calea Regele Ferdinand 40. Lloyd-étteremben.

— Egy különváltan élő házaspár szerelmi drámája Bukarestben. Bukarestből jelentik: Tegnap ismét egy szerelmi dráma játszódott le a fővárosban. Hans Taubmann 24 éves diák revolverrel lelőtte feleségét Heddit, azután öngyilkosságot követett el. A házaspár ez előtt egy évvel kelt egybe, de több hónap óta különváltan élt és a fiatalasszony visszatért a szüleihez. Tegnap az asszony születésnapját ünnepelték szüleinek Str. Vaselor-utcai lakásán, amikor hirtelen megjelent Taubmann a fiatal férj, egy külön szobába kérte feleségét, hogy át akarja adni ajándékait és azután megtörtént a katasztrófa, Taubmannal levelet találtak, amelyben minden felelősséget az asszony családjára hárít a történetekért. Ugy a férjnek, mint feleségének állapota életveszélyes.

— Betörték az ablakot, mert nem jutottak be a zsufolt színházba. Bukarestből jelentik: Jasiban tegnap Ventura Marioara színtársulata vendégszerepelt. A diákok, akiket nem engedtek be a tulsufolt nézőtérre, nagy tüntetést rendeztek és több ház ablakait bezúzták. A rendet csendőrség állította helyre.

— Öngyilkos budapesti mérnök. Budapestről jelentik: Ma délelőtt Richter Gedeon vegyészeti gyárának egyik mérnöke, a harminöt éves Barakonyi Ferenc öngyilkosságot követett el. Revolverével föbelőtte magát és azonnal meghalt. A mérnök előbb a laboratóriumban dolgozott, majd kiment az udvarra, ahol a gépek zakatolása közben föbelőtte magát. A munkások csak később találtak rá. Tettének oka ismeretlen.

* Gyakorlati Gazdasági-, Bank- és Deviza-Lexikon. A megváltozott gazdasági viszonyok sok régi gazdasági fogalmat elavulttá tettek, de még több újat vetettek fel. A devizaüzlet behatolt a legelszigeteltebb gazdasági ágakba is és a kereskedő, nagyiparos, ügyvéd stb. állandóan új, ismeretlen kifejezésekbe és fogalmakba ütközik. Nagyon gyakorlati és hasznos munkára vállalkozik tehát dr. Fóris Lajos kartársunk, aki egy gyakorlati, gazdasági lexikont jelentet meg, amely az összes új fogalmakat is feldolgozza, ellenben az elavultakat stb. mellőzi. Kb. 1500 kifejezést és fogalmat magyaráz meg az általános gazdasági életből, vám, adó, bank, deviza-szaktól ép úgy, mint a kereskedelmi és ipari termelés összes ágaiból. Nemesak „idegen szavak szótára“ lesz, amely egyszerűen lefordít szavakat, hanem rendszeres lexikon, amely a laikus számára is érthetően magyarázza a kevésbé ismert fogalmakat. A munka április végén jelenik meg, ára mindössze 160.— lej lesz, megrendelhető a kiadóban is.

A nemzeti párt újra tárgyal a kormánnyal

Titulescu hazaérkezett Bukaresztbe

(Bucuresti-Bukarest, március 19. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az ország belpolitikai életének homlokterében ismét egy olyan esemény került, amely már csaknem egy év óta kísért s amely minduntalan felbukkan a politikai események sodrában. Ez az esemény a kormány-párt és a nemzeti párt közötti megegyezés volna, amelynek irányában már többször indultak meg a tárgyalások, hogy mindannyiszor kezdeti stádiumban fulladjanak meg. Ezúttal a „Lupta“ számol be pontos értesülései alapján arról, hogy a kormány a napokban hazatért Goga belügyminiszter útján ismét felvette a tárgyalásokat a nemzeti parasztpárttal. A bel-

ügyminiszter többször folytatott megbeszélést a nemzeti parasztpárt bizalmasaival és a „Lupta“ szerint a megegyezés kilátásai igen kedvezők. Bucuresti, március 19. Titulescu ma a fővárosba érkezett. A pályaudvaron számos barátja fogadta a kitünő államférfiut. Feltűnést keltett, hogy Bratianu Vintila is megjelent a pályaudvaron és nagy melegséggel üdvözölte a londoni követet. Titulescu kijelentette, hogy hazaérkezésének nincs különösebb oka. Diamandival, vagy Petrescu Comnenel való ellentétéről szóló állítólagos hírek, kholmányok, mert teljes egyetértésben dolgozott mindkettővel az ország érdekeinek védelmében. Az állítólagos konfliktusról csak a lapokból értesült.

Nagyarányu pénzhamisító bandát leplezett le a kolozsvári rendőrség

Hamis dollárokkal akarták elárasztani az erdélyi pénzüpiacot

(Cluj-Kolozsvár, márc. 19. Az Uj Kelet tud.) Körülbelül egy éve figyeli a kolozsvári rendőrség a pénzüpiacot, ahol — mint azt több feljelentés alapján megállapították — hamis pénzek tüntek fel az utóbbi időben egyre nagyobb mennyiségben. A hamis pénzek forrását azonban mindeddig nem sikerült megállapítani. Egyelőre csak annyit állapítottak meg a nyomozó hatóságok, hogy egyesek tudatosan vásárolták össze az országba rendszeresen beszivárgó hamisított dollárokat és egyéb valutákat és azokat forgalomba hozták.

Érdekes, hogy a hamisított dollárok, midőn először feltűntek, igen primitív gyártmányuak voltak. A hamisítók úgy oldották meg a kérdést, hogy az 5, 10 és 50 dolláros bankjegyek számához egy nullát rajzoltak, amivel megtízszerezték az illető bankjegy értékét. Ezzel azonban csak kevés banknál sikerült operálniok és ezért lassanként egyre tökéletesebb hamisít-

ványokkal árasztották el a pénzüpiacot.

A kolozsvári rendőrség egy váratlan eset kapcsán újabb impulzust kapott a nyomozásnak helyes irányba való terelésére. Egyik kolozsvári pénzüintézetnél újból hamis dollárbankokból álló betétet akartak elhelyezni.

A rendőrség Pulca inspektor vezetésével folytatja a nyomozást, amelyről azonban információt egyelőre nem ad ki. Értesülésünk szerint a bűnügy minden szála már a rendőrség kezében van és a nyomozás iránya az egyik kolozsvári pénzüintézethez vezet.

Ennél a pénzüintézetnél nemcsak dollárokat, hanem más hamis külföldi valutákat is találtak. A nyomozás a legnagyobb eréllyel folyik tovább és pár napon belül szenzációs fordulatok várhatók ebben az egyelőre titokzatos bűnügyben, amely nemcsak Kolozsvár, hanem egész Erdély pénzügyi köreit élesen foglalkoztatja.

— A zilahi zsidó Árvagondozó műsoros estélye. Tudósítónk jelenti: A zilahi zsidó Árvagondozó helyi csoportja e hó 26-án tartja meg a városi színház termében ezévi nagy műsoros kulturesztélyét. A nagy gonddal összeválogatott nívós műsor keretében a zilahi ifjúság elitje fog szerepelni. Az impozánsnak ígérkező estély iránt ezuttal is nagy az érdeklődés.

* Czelnai Eszter március 24-én két új tanfolyamot nyit. Az egyiket husznélküli ételeket (főzelék, tojásételek, édes és sós pudingok, felfújtak stb.), a másikon meleg húsféleket, a magyar, francia és angol konyhák különlegességeit tanítja. A két tanfolyam teljesen különálló és egyenkint két hétig tart. Beiratkozni lehet az Unitárius kollégiumban délután 4—5 óráig.

— Elfogató parancsot adtak ki gróf Keglevich István gyilkosa ellen. Budapestről jelentik: Hencz Károly volt nemzetgyűlési képviselő ellen, aki annak idején gróf Keglevich Istvánnal vívott híres párbajában Keglevichet megölte, elfogató parancsot adtak ki. Az elfogató parancs kiadása azon a címen történt, hogy Hencz az országgyűlési választásokon, mint Lengyel Zoltán kortese, beszédeiben rágalmazó és becsmerlő nyilatkozatokat tett a Bethlen-kormányról. Ezért büntető eljárás indult meg ellene, de Hencz Károly időközben Budapestről elköltözött Csehszlovákiába, ahol földbirtokot vásárolt.

Jó emésztésünk lesz, ha reggelenként éhgyomorral egy fél pohár természetes „Ferenc József“ keserűvizet iszunk. A táplálkozási zavarok szakorvosai általános dicsérik a Ferenc József vizet, mert ez a gyomor és a belek működését előmozdítja, az epe kiválasztást növeli, az anyagcserét megélienkíti és a vért felfrissíti. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

MORAVETZ
TIMISOARA: MINDEN ZENEMŰVET GYORSAN
OLCSÓN ÉS PONTOSAN SZÁLLIT!

— Tovább folyik a nyomozás a regáti szövetelvajok ügyében. Egyik legutóbbi számunkban hírt adtunk már arról, hogy a kolozsvári rendőrség egy nagyarányú lopás ügyében folytat nyomozást. Nemrégiben ugyanis ismeretlen egyének házalták végig a kereskedőket és rendkívül olcsó áron szöveteket és különböző textilekkel ajánlottak megvételre. A tettesek egyike véletlenül a rendőrség kezei közé került, amikor is kitént, hogy az ily módon eladásra kerülő cikkek lopás útján a Regátból kerültek Kolozsvárra. Itt említjük, hogy a lapunkban szereplő B. textilkereskedő, aki szöveteket vásárolt, Braunstein Sándorral azonos, aki azonban ez eddigi nyomozás során tisztázta magát és igazolta jóhiszeműségét.

— Lodzban kitért az általános sztrájk. Varsóból jelentik: A lodzi munkásság vezetői ma proklamálták az általános sztrájkot, miután a munkaadók nem fogadták el a kormányt a kitért konfliktusban döntő bírót, viszont a sztrájkoló munkások közül csak a keresztényszocialista munkások voltak hajlandók a kormány ama felhívásának engedelmeskedni, hogy vegyék fel a munkát. A sztrájk alól csak a kórházak, mentőállomások és gyógyintézetek vannak mentesítve.

DECCA
Hordozható, világhírű angol beszélőgépek, lemezek legolcsóbbak RÉVÉSZ BÉLA zeneműkereskedésében, Marosvásárhelyt. — Kérjen ajánlatot.

— Távirati jubileumára. M a Keren Kajemet akarunk nyújtani embernek, hogy váltásával a KKL blankettát tölthesse. A blankettákat a lesztinába, hogy neve annak, aki tásával az ország járul. A Keren K — Bratianu ciklusát. Bukares Bratianu Jonel te. Ez alkalommal a ményeiről beszélt előadásán nagyszám minden alkalommu gyeivel.

SE

Nyon

egyik legnagyobb Hugó remekműve Frescourt. Főszereplő Gabriel Savine - Savdra M. Jorge. — Kérjü

Tisztele

UR

Különleges műs Jack Lond

Pok

A

Izz Megható jelene

AP

Tom Far-

na

Megnyilt

étterem

Bálváros, Bírze Elegáns, tiszta, 100% kedvezmény

Galgóczy
es J

Budapest, VII. utca). Elkészít érettségire, al

No, 381—1927.

Public

Firma „Albina“ mericală Anonim publică, in detri form art. 306 C. Răja Gării No greutate totală pretul de strigar acest preț la 23 Reflectantii ne 5750 Lei. Cumpul de cumparar stat.

Cluj, la 15 M

Tavaszi ruhák olcsó festése, tisztítása megkezdődött CINK-nél, Cluj

Távirati gratuláció a KKL. 25 éves jubileumára. Ma minden zsidó családot felkeres a Keren Kajemet egy-egy munkatársa, mert módot akarunk nyújtani minden Palesztinát szerető zsidó embernek, hogy slachmoneszenek 100 lejes megváltásával a KKL. 25 éves jubileumára gratuláló blankettát tölthessen ki és azt aláírásával lássa el. A blankettákat összegyűjtjük és eljuttatjuk Palesztinába, hogy megőriztessék minden időkig a neve annak, aki gratulációs táviratának megváltásával az ország földjének visszaváltásához hozzájárul. *A Keren Kajemet Erdélyrészi Irodája.*

Bratianu Jonel befejezte előadás-ciklusát. Bukarestből jelentik: Az Atheneumban Bratianu Jonel tegnap befejezte előadás-sorozatát. Ez alkalommal a berlini békéről és annak következményeiről beszélt a volt miniszterelnök, akinek előadásán nagyszámú közönség jelent meg és mint minden alkalommal, Mária királyné is udvarhölgyeivel.

megbeszélést és a „Lupta”-n kedvezők. ma a főváros barátja fokeltett, hogy lyaudvaron és követet. Titulek nincs küesecu Comnen-hirek, koholgozott mindében. Az állí-értesült.

zett le

acot. váratlan eset nyomozásnak egyik kolozsvári lárbankokból

vezetésével zomban infor-sülésünk sze-a rendőrség nya az egyik

k dollárokat, ákat is talál-rllyel folyik ációs fordula-tokzatos bün-hanem egész oglalkoztatja.

ETZ ET-GYORJAN ZÁLLIT!

zás a regáti legntöbbsi szá-hogy a konyunak látszó Nemrégiben áltak végig a áron szöveve-ánlottak meg-nül a rendőr-kitünt, hogy kek lopás ut-árra. Itt em-ő B. textilke-ő Braunstein ez eddigi nyo-igazolva jóhi-

ános sztrájk-ág vezetői ma mintán a munka a kitört kon-sztrájkoló mun-dista munkások felhívásának en-a munkát. A ntóállomások és

lágírhú angol k, lemezek EVÉSZ BÉLA dülésben, Ma-— Kerjen ár-

él, Cluj

Közgazdaság

Hétszázmilliós rendkívüli hitelt kér a CFR beruházási programjának megvalósítására

Közel félmilliárd lebe kerül a brassó—nehoiási nagy alagút. Száztizmilliót irányoztak elő a kisilva—dornavatrai vasutvonal építésére

(Cluj-Kolozsvár, március 19. Az Uj Kelet tudósítójától.) A reorganizálási processzus megindulásakor kinevezett CFR igazgatótanács — mint ismeretes — széleskörű beruházási programot adott. Ennek a programnak első részét, amely csak az ugynevezett belső beruházásokra, az állomások kibővítésére, raktárak, repülőhidak, műhelyek és őrházak építésére vonatkozik, már ismertette az Uj Kelet. Most nyilvánosságra került a tulajdonképeni beruházási program, amelynek első és legjelentősebb tételként a Brassó és Buzau között nemrég részleges megnyitott hatalmas alagút munkálatainak befejezése szerepel. Az egész Kárpátok-hegyláncan áthaladó alagút költségeire összesen 446 millió lejt irányzott elő a vasut és ez az összeg a következő tételből áll: a telui szakasz kiépítése 233 millió, ugyanezen alagútrésznek 1926 szeptember 1-től mostanig terjedő költségei 131 millió, a Societatea Română de Intreprinderi által megkezdett alagútépítések befejezése 68 millió, az Eremia és Gartner-féle szer-

ződések 14 millió lejt. Ezenkívül a Kisenev-Sacaidac közötti vasutvonal megépítésére 16 millió lejt szánt a CFR.

Abban az esetben, amelyre minden valószínűség szerint számítani lehet, ha a vasuti beruházásokhoz szükséges rendkívüli hitelt a pénzügyminisztérium 700 millióban fogja megállapítani, a fennmaradó 238 milliót a következő építkezésekre fogják fordítani: A kisilva-dornavatrai vasutvonal kiépítésére 110 milliót, Kisenev és Botra között új vasutvonalra 70 milliót, a pályához szükséges földterület kisajátításáért járó kártalanítás 16 millió, az építés alatt álló vonalak előtanulmányozásának befejezési költségei 4 millió, előre nem látható kiadásokra 10 millió és új vasutvonalak tervrajzaira 10 millió lejt.

Az investíciós program megvalósításához szükséges 700 millió lejt rendkívüli hitel megszerzése érdekében a CFR államtitkársága a napokban indítja meg a tárgyalásokat a pénzügyminisztériummal.

Április elsején lép életbe az új illetéktörvény. Lepadatu pénzügyminiszter az általa csak átdolgozott liberális eredetű bélyegilletéktörvényjavaslatot átvette már a legfőbb törvény-előkészítő tanácstól és a jövő hét elején betérjeszti a parlamentben. Minden valószínűség szerint az új illetéktörvény április elsején fog életbelépni.

Legkésőbb a jövő héten kerül parlament elé az új vámtarifa. Bukarestből jelentik: A kormány gazdasági bizottsága tegnap délelőtti ülésében folytatta a behozatali vámtarifa-javaslat megvitatását. A még függőben levő kérdések mielőbbi letárgyalása érdekében elhatározták, hogy a bizottság ezentúl naponta fog ülésezni és ezeken az üléseken a vámtarifán kívül más ügyvel nem fog foglalkozni. Ilyenformán azt hiszik, hogy legkésőbb szerdái, vagy csütörtöki a bizottság teljesen befejezi

a revíziós munkálatokat és akkor a javaslat minisztertanács, majd ennek jóváhagyása után — a jövő hét elején — a parlament elé kerül.

Az osztrák kincstár kisajátítja a volt közös jegybanknál levő letéteket és zálogokat. Bécsből jelentik: Az osztrák hivatalos lap legutóbbi száma rendeletet közöl, amely az Osztrák-Magyar Bank likvidációs tömegéből eddig föl nem vett letéteket sorsáról intézkedik. Eszerint az osztrák pénzügyminisztérium az összes olyan letéteket, melyeket lombardadóság terhel, amennyiben tulajdonosuk ezévi április végéig az illető letétet ki nem váltja, kisajátítja és átadja az osztrák államkincstárnak. A kisajátítással egyidejűleg a letét tulajdonosa elveszti tulajdonjogát, de természetesen megszűnik a letétet terhelő hitel is. Az olyan letéteket, amelyekben semmiféle teher nincs, csak akkor sajtíthatják ki a kincstár javára, ha

Tőzsde

A piac továbbra is üzletlennel. Az árfolyamok változatlanok.

Devizák	Kolozsvár	Zürich		Páris	Buka-rest	Buda-pest	Bécs	Prága	New-york
		nyitás	zárlat						
Zürich	3275—3285	—	—	491 ¹ / ₄	3280	11018	13675	650 ¹ / ₄	192420
Newyork	169—170	51987	51987	2554	170	57270	71085	3376 ¹ / ₂	—
London	824—827	2524	2524 ¹ / ₄	12402	826	2780 ³ / ₄	3450 ¹ / ₂	16395	48556
Páris	665—675	2035	2035 ¹ / ₂	—	667	2242 ¹ / ₂	2785	13250	39162
Milano	785—795	2390	2397 ¹ / ₂	11765	790	2640	3278	156	459 ³ / ₄
Prága	503—506	1539 ¹ / ₂	1539	7565	505	169625	2105	—	296 ¹ / ₄
Budapest	2980—2990	9080	9080	—	2970	—	12406	59087	—
Belgrád	—	913 ¹ / ₂	913	—	295	1006	124850	5952 ¹ / ₂	176
Bukarest	—	312 ¹ / ₂	312 ¹ / ₂	1535	—	335 ¹ / ₂	428	2037 ¹ / ₂	60
Varsó	—	5795	58	—	19	6395	7925	377 ⁷ / ₈	—
Bécs	2385—2400	7315	7315	—	2400	8055	—	476	—
Berlin	4040—4060	12332	12332	—	4040	13590	16862	801	—

Száz lej árfolyama: Zürich (utó) 312¹/₂, Páris 1535, Budapest 335¹/₂, Bécs 42800, Prága 203750.

Előnyös fizetési feltételek mellett vásárolhat

WEISS ELEK

áruházában, Cluj, Deák Ferenc-u. 14.

Nagy választék női és férfi szövetekben, selymekben, vásznakban és szőnyegekben. — **Olcsó** szabott árak. — **Előnyös fizetési feltételek**

No. 381—1927.

Publicațiune de licitație

Firma „Albina” Intrepozite si Societate Comercială Anonima Cluj, vine prin licitație publică, in detrimentul debitorului tardiv, conform art. 306 Cod. Com. in magazia sa din Piața Gării No 1. Cluj 6 [sase] baluri vată, in greutate totală de 575 chilogramme, pe lângă pretul de strigare de Lei 57,500 însă si sub acest preț la 23 Martie 1927 ora 4 p. m.

Reflectantii ne vor depune drept garantie 5750 Lei. Cumparatorul va achita afară de pretul de cumparare si 2% impozit si taxa către stat.

Cluj, la 15 Martie 1927.

Dr. Ioan Cosma, notar public.

értékük a 10 schillinget nem haladja meg. E rendelkezések alól azonban kivételt tesznek az oly letétek, amelyek kizárólag osztrák és magyar hadikölcsönkötvényekből állanak, mert ezeket a kincstár értékükre és terhelésükre való tekintet nélkül tulajdonába veszi, ha csak a már előbb is említett időpontig, tehát a következő hónap végéig tulajdonosuk át nem veszi. A letétekről kiadott nyugták természetesen ugyan csak érvényességüket veszítik. A rendelet leg-súlyosabb intézkedése, hogy utólagos reklamációknak helye nincs, tehát sem a likvidációs tömeggel, sem az osztrák kincstárral szemben az említett időpont elmúltja után semmiféle igény nem támasztható.

Szezonárként lehet szállítani a vetőmagvakat. A tavaszi vetések intenzív lebonyolítása érdekében a CFR vezérigazgatósága megengedte, hogy a tavaszi búzát, árpát, lőherét, lucernát, napraforgó- és tökmagot, valamint más magvakat, amelyeknek vetési ideje április 30-ig terjed, szezonárként lehessen feladni a vasuton. Ugyancsak szezonárként gyanánt szállíthatók a bab, köles, kukorica, burgonya és más olyan vetőmagvak, amelyek vetési ideje május 15-ig tart. Az egyetlen feltétel csupán az, hogy a feladó a fuvarlevélben feltüntesse, hogy vetőmagnak küldi az árut, amit egyébként a megyei agrártanács bizonyítványával is kell igazolnia.

Külön kocsit és külön szakaszt lehet bérelni a vasutakon. A március 15-én életbe lépett személydijszabás értelmében az utasok kivánságára a CFR külön kocsikat is csatol a szerelvényekhez. A külön kocsi vonatkozó kérést főállomásokon 12, közbeeső állomásokon 24 órával a vonat indulása előtt kell a forgalmi főnökséghez beadni. A külön kocsi utasai a vonatnak és osztálynak megfelelő menetdíjat fizetik, de legalább is az illető vonatra érvényes 12 elsőosztályú jegy árának megfelelő összeget. Az utasok száma azonban az ülőhelyek számánál nagyobb nem lehet. Ha több utas külön első- vagy másodosztályú fülkét akar, annyi jegyet kell váltani, ahány ülőhely van a szakaszban és ha szándékukat a vonat indulása előtt legalább négy órával bejelentették az állomásfőnöknek, a külön szakaszt rendelkezésükre bocsátják.

No. 382—1927.

Publicație de licitație

Firma „Albina” Intrepriză și Societate Comercială Anonimă, Cluj vinde prin licitație publică în detrimentul debitorului tardiv. conf. art. 306. Cod. Com. în gazeta sa din Piața Gareii No. 1. Cluj 820 chilogramme diverse tricotate și impleteruri, precum și 519 chilogramme fire de matasa artificiale, pe lângă prețul de strigare de Lei 700.000— însă si sub acest preț la 23 Martie 1927 ora 5 p. m. Reflectanții ne vor depune drept garanție Lei 70.000. Cumpărătorul va achita afară de prețul de cumpărare și 2% impozit și taxă către stat. Cluj, 15 Martie 1927.

Dr. Ioan Cosma
notar public.

**Autó-, traktor-motor
hengerek készítését,**
valamint bármilyen fogaskerekek készítését
a legolcsóbban vállalja. Telefon 10-13

SZABÓ JÁNOS
autójavító műhelye

Cluj, Str. Jásilor (Nagyszamos) 2.

Dughagyma
hosszúkás gömbölyű, foghagyma. zöldségmagvak, a legolcsóbban beszerezhetők

Weinberger Simon
Timisoara II. Kistérség

SZÍNHÁZ - MŰVESZET

A Román Opera műsora

Vasárnap szünet.
Hétfő: Rigoletto (Petre Raiceff.)

MAGYAR SZÍNHÁZ

Nem nősülök. Budapestben az idei évad legnagyobb vigjáték sikere Szines, Béla új vigjátéka volt. A pénteki estjén fogják bemutatni ezt a ragyogóan szellemes újdonságot az igazgató rendezésében s a főszerepekben Poor Lilivel, Neményivel, Székelyhídy Adrien, Kőszegi Margit, Hoykó, Mihályfy, Kemény Lászlóval.

Grozaveszku emlékünnepe. Grozavescu temetése filmen. Szerdán este 10 órakor Grozavescu-emlékünnepe lesz. Ennek az előadásnak teljes jövedelmét minden levonás nélkül a Grozavescu-emlékalapra fordítja a magyar színház igazgatósága. Az előadás keretében mozgófényképekben fogják levetíteni a filmet, amit Grozavescu temetéséről Bécsben, Budapestben, Temesváron és Lugoson felvettek.

Heti műsor

Vasárnap fél 12-kor: Csiky Viola tánc-matinéja. (Sorozatszám 329.)
Vasárnap fél 4-kor: Hajtóvadászat. (Operette. Lengyel Irén, Neményi. Tolnay, Hászsaszal. Leszállított helyűnek. Sorozat 330.)
Vasárnap fél 7-kor: Vigyázat, női szakasz. (2-odszor. Rendes helyűnek. Napibérlet 58 szám B. Bérletjegyek becsérélhetők. Sorozat 331.)
Vasárnap háromnegyed 9-kor: Zsványkirály. (4-edszer. Bérletszűnet. Sorozat 332.)
Hétfő fél 8-kor: Zsványkirály (5-ödször. Bérletszűnet. Sorozat 333.)
Hétfőn háromnegyed 10-kor: Vigyázat, női szakasz. (Napibérlet 59. szám A. Bérletjegyek becsérélhetők. Sorozat 334.)
Kedd: Játék a kastélyban. (Poor Lili és Janovics Jenő főlépésével. Napibérlet 59 sz. B. Bérletjegyek becsérélhetők. Sorozat 335.)
Szerdán fél 8-kor: Akácvirág (Lengyel Irén, Tolnay és Hászsaszal. Napi bérlet 60. sz. A. Bérletjegyek becsérélhetők. Sorozat 336.)
Szerdán 10-kor: Grozavescu-ünnep: 1. Zenekar. Gyászinduló az Eroica-szimfoniából. 2. Emlékezés Grozavescura, mondja: dr. Janovics Jenő. 3. Gyászének, előadja az Iparos-Egylet dalárdája. 4. Grozavescu temetése Wienben, Temesváron és Lugoson. (Mozgófénykép. Az előadás teljes tiszta jövedelme a Grozavescunak emelendő emlékalapjának jut Bérletszűnet. Sorozat 337.)
Csütörtökön 3-kor és 5-kor: Grozavescu temetése. (Jótékonyéhi mozgófénykép előadás a Grozavescu-alapra. Sorozat 338.)
Csütörtök: Alexandra (Operette-repriz. Karácsonyi, Neményi, Hászsaszal, Jung János vendégfőlépésével. Premierbérlet 59 sz. Sorozat 339.)
Pénteken 3-kor és 5-kor: Grozavescu temetése. (Jótékonyéhi mozgófénykép előadás a Grozavescu emlékalapra. Sorozat 340.)
Péntek: Nem nősülök. (Újdonság, először. Poor Lili és Neményi főlépésével. Premierbérlet 60 szám. Sorozat 341.)
Szombaton 3-kor: Sztrogoff Mihály utazása. (16-ik ifjúsági előadás, olcsó helyűekkel. Sorozat 342.)
Szombaton 7-kor: Beethoven ünnep. (A nagy zeneköltő halálának 100-ik évfordulóján.) 1. P. Trefán Leonard előadása Beethovenről. 2. Tripple Concert. Zongora, hegedű, cello zenekar kísérettel. 3. Krisztus az olajfák hegyén.) A magyar konzervatórium énekkarának, az Iparos-Egylet dalárdájának, a színház megerősített zenekarának közreműködésével. Rendes helyűnek. Pont 7-kor az előadás megkezdésekor a nézőtérre vezető ajtókat bezárják. Napibérlet 60. szám B. Sorozatszám 343.)

MINIMAX
a világ legjobb tűzfecskendője.

MINIMAX
eddig 50.000 tüzesetet oltott el.

MINIMAX
több mint 170 emberéletet mentett meg.

MINIMAX
Erdélyrészi vezérképviselése
Cluj, Str. Gen. Poetas No. 3.

Óva intünk mindenkit az olcsó és hasznavehetetlen utánzatoktól!

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 50 lej. Állás-keresőknek 30% kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelégeléselet csak egy továbbiunk ha portóbélyeg mellékelve van. **Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej.**

1000 lei jutalom. Elvezett egy ezüst sötétbort Arad-Nagykárolyi vonalon, Ismertető jelek: a bot fekete ébenfa, feje ezüst fogantyú tömör róka beláptított farokkal. Cim: April Manó, Timisoara II. Str. I. Creanga 4.

Két kitéző Baloghhegedű olcsón eladó. Cim a kiadóban.

Burgonya, téli és nyári rózsá, vetésre eladó. Dr. Virgil Ciobanu, Bartha Miklós-u. 5.

Harisnyakötők figyelembe. Mindenféle kötőanyag legolcsóbban beszerezhető a „Tricotaj Merkur”-ban Cluj, Óvár. Vidékre is küldünk. 2488

Marharépa, szép egészséges, 1 vagon eladó. Dr. Virgil Ciobanu, Bartha Miklós-u. 5.

Eladó egy 3 tonnás Marta vagy egy 5 tonnás N.A.G. teherautó. — Mindkettő üzemből. Ugyanott cca 500 könyvből álló angol könyvtár. König & Lázár szállítóknál, Arad. 2475

40 lejű küldjön be bélyegben vagy pénzben és kap 10 új kottát az Uj Kelet kiadóhivatalától

Egyedülálló, jól bevezetett **עשר כשר** bodega és étterem italmérés és trafikál, a központban, teljes felszereléssel átadó. Friedmann Lajos, Tasnád.

Különbejárati butorozott szoba kiadó, Str. Dragalina 106. (volt Fellegvári-ut). 2447

Sajtőkészítők

figyelembe! A legkitézőbb sajt a **schweizi tejtöltővel** készül. Hatásos, nem romlandó készítmény. Egger & Co Rt. vegyészeti gyár, Cluj. 2048

CNT

Hotel-Restaurant Schwartz
ביתנו דען הווי אירט צום

עסקאות

Adresse: Hotel Schwartz, Cluj.

Butor

legolcsóbban beszerezhető, hitelképesnek részlet kedvezmény.

Klein I.

C. Reg. Ferdinand 69

**Tavaszi
ujdonságok**

megérkeztek
NEUMANN M Cluj férfi- és
fiu-ruha aruháza,
Piata Unirii 14.

Igen tisztelt vevőink figyelembe! Hívjuk, hogy **כשר של פסח**
boraink
A neitssat megvezdült. Árujuk cc. 15, 14, 13 mellékelve ó valamint új borainkat. **Kérjen árajánlatot.**
Backer és Sternberg, Arad

קאנקורד!
דיא גערלאנדע (סאטשאואווא) ארטה איר. קולמוסגעמינדע זומט פון ריה סון אין שרב מומחה דער פון 3 אנערקאנטע ארטה. רבנים קבלות האט. געווערבער מוס ויש אונז פארציגליכער בעל תפילה זון רעפלקטאנטען וואללען געפעליגסט אידרע אפערטע אלטער אונז פארמיליין צושטאנד וויא איד דיא געהאלט אנשפריכע אן פראגעס דער געמינדע צו ריכטען. שפעוען ווערדען נור דען בערדענען פערטיגסט.

Fischer Albert, hitközségi elnök, Gherla. 2490

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda
Cluj-Kolozsvár, St. B. L. Pop (Brassai-utca)

Telefon:
Szerk. és kiadóhivatal 9-77

Zs. N. Sz. — — —

Egyes szám ára páldvaron és vidéken
Bukarestben is

1927 március 22

Uj

Csak a legkritikakai jóslásokba bocsásunktól a Lepa csán mégis eltörtnek pillanatában a leszögeztük, hogy e távozásával végző egész világosan belkonfliktus kulisszáiban nyilvánvaló volt és államtitkárának két egymásnak teljes koncepció mérkőzést lehetetlen csak vagy az egyik val végződhetett. A hogy Manoilescu a teskték kikerülnek.

A liberális párt kissé avult pénzügykövette, amelynek zett és félremagyardent a magunk er koncepciónak prin nemzeti gazdálkodás érdeke volt, mert a ját és hegemoniáját töké és más befoly nek a koncepciónal le a Bratianu-dinaszet, hogy az ország apparátusokon keregyakran azt a látsz szág és a liberális t

Hogy az elzárk nyire visszavetette példa a szomszéd Jugoszlávia, sőt helyzete, amelyek rosszabb gazdasági fel az újjaépítés m messzebb tartanak. folyik ezekben az viszonyaik paradics a kamatviszonyok tek közé, a kereske alatt az egész gazda indult.

Nálunk ezzel sz kamat a normális, fehér holló, a közle sedés helyett egyre ipar pedig ahelyett, oiaáknak nyujtana e a leépítés fájdalma megy keresztül. Az általános életstand országokban napról-súlyedőben van.

Es mi az oka romlásnak? Hiányz keringéséből a vér, földi töke nem elég eseinek kiaknázásár be kell hozni az ország. És a külföldi azonban a liberális Mert a pénz bevontétele. A töke nem és az egocentricizm lyet a liberálisok t tábornok és kormány liberális koncepció revalorizációra, — eredeti, de lényeges zott vámpolitikára, megnyomorító adó piactól való elzárkó